XXIII. évfolyam. Veszprém, 1915. április 11. 15. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A nemzet árvái.

A Kárpátok havas bérceit tavaszi napsugár csókolgatja. A nemzet jövendőjének magvetésére a siker langyos esője csordul.

Érik, erősödik reményünk, a magunk acélos erejébe helyezett bizodalmunk. Kedvező hirek fecskéi érkeznek s fészket raknak az aggodalmas tépelődésnek és kétségek lélekházainak homlokzatára. Minden kis vigasztaló hir a nagyszerü erőfeszítésből, a csodás hősiességből áradó hitnek egy-egy templomocskája, melynek harangszavában a népek nagy tavaszának, a magyar nemzet erkölcsi, gazdasági s politikai ujjászületésének himnusza szárnyal. Ugy érezzük, mintha minden diadalmas valóság, mely a világháboru nagy oceánjáról felénk röppen, a pusztító ár apadását, a hullámok szilajságának enyhülését hirdetné s mintha a rendületlen helytállás a végső sikernek, az olajágas békegalambnak közeledését jelezné.

S a reménynek, a bizva-bizásnak lelkes érzése nem pihentet meg bennünket az ujongás, a bámulva gyönyörködés tétlen hangulatában, hanem elibénk világít s szemeink elé sorolja a békés jövendő feladatait. Megvilágitja előttünk a kötelesség utját s jutalmazásra inditja a hálás szeretet jóra vezető hajlandóságát.

S vajjon van-e, lesz-e érdemesebb anyaszülött a mi hálánkra, a magyar nemzet megbecsülő, ápoló szeretetére, mint ez élettipró háborunak ölünkbe fektetett gyámoltalanjai, a nemzet örökbe fogadott árvái? Akiknek életadó, tápláló erős törzse leroskadt a hazafiui kötelesség áldozatos terhe alatt... Akiknek gondozója a fiatal, virágos élet piros folyamával öntözte nemzeti létünk, békés, szabad fejlődésünk dúsan hajtó gyökérszálait.

A nemzet fáján évtizedek alatt szép gyümölcs érett: a vért, életet áldozó hősöknek dicsőséges nemzedéke. Ebből a gyümölcsmagból feslett a ránk hagyott bájos virágerdő, a megfogyatkozott nemzet gyarapodásának erőforrása: az ezer meg ezer katonaárva, az elesett hősöknek emlékül hagyott drága öröksége. Várhatnak-e ezek tőlünk mást s tehetünk-e értük kevesebbet, mint azt, hogy segitségünkkel, a nemzet felkaroló segitségével számukra *Otthont* készitünk s arra törekszünk, hogy a magyar faj hatalmas s megnemesedett, lombos ágán hős apáikhoz méltó szép, hasznos, értékes gyümölccsé fejlődhessenek.

Az ország minden vidékén foglalkoznak ezzel a nemes, szép gondolattal. A kormány is pártfogásába veszi az elesett tisztek árva gyermekeit. Megkeresi, kéri a nevesebb konviktusok fenntartó hatóságait, hogy az alapitványos helyeket lehetőség szerint tiszti árváknak juttassák.

Veszprém város polgármestere is megmozditotta a hadi árvák otthonának eszméjét, amely a tanács lelkes határozata folytán ma már a komoly tervezés határáig jutott. Alapitványok, egyesek, maga a mi lelkes, áldozatra kész társadalmunk emelik fel majd a *város árváinak* otthonát. A hála és nemesszivüség alapozza, a jövendő üdvös szociális és nemzeti érdekeinek megbecsülése, törekvő munkálása fogja tető alá juttatni. Mert valóban nemzetpolitikai s nagy kulturális és gazdasági érdekünk, hogy a támaszuktól megfosztott katonaárvák a magyarság javára megmentve s felnevelve a jövő nemzedék erős deréku, szálas erdejévé nőhessenek.

S ha majdan mi is, mások is az elvérzett hősök tiszteletének hazafias kultuszától megihletve szemléljük a veszprémi katonaárvák édes, meleg, mentő otthonát; lelkünket bizonyára eltölti a jóleső, bensőleg jutalmazó öntudat, hogy a legérdemesebbekkel szemben a legszebb, leghazafiasabb kötelességet teljesitettük. S az a fehér márványtábla, melyen aranyos betük jelzik a *város árváinak otthonát*, időtlen időkön keresztül hirdetni fogja Veszprém

Tavasznyilás idején...

— Idill a háboruból. —

Hangulat minden, ami van s amiről képzeletünk csak regél...

Minden-minden előre halad ezen a világon. A mai nappal esetleg már elavult lesz a tegnap alkotása, s jő a holnap, ami ismét ujabbat produkál. A művészet, a tudomány, a teknika... Hát még az emberek! A régi világ homo sapiens-sze hogyan átgyuródott, átformálódott, milyen mássá lett a megváltozott kereteknek megfelelően...

Csak a gyermek! Ezeknek az édes pici bogaraknak, a gondnélküli, naiv kicsi fiuknak-lányoknak lelkimegnyilatkozása ma is a régi, az ősi; olyan, amilyen a tied volt, meg az enyém, meg az apánké és fölfelé menő ősöké egy bizonyos korban. Alapjában a gyerek is más ma, mint akkor volt. Más, mert a nagyképüség, a tülekedés, az a nyugtot egy percre sem hagyó örökös elfoglaltság, ami később osztályrészül jut mindnyájunknak, már a gyermekben is meg van csirájában. De azért ma is az, akinél egy szempillantás alatt derü következik a borura: pirongasd meg, fenyitsd meg, a büntetésre elcsorbul kicsi szája, keserves könyekre fakad és ugy neki indul a megvigasztalhatatlan sirásos állapotnak, hogy be ijedsz. Aztán nyujts feléje egy cseresnyét, vagy aminek örvend és elfeledi a keservet, büntetést, az élet árnyoldalát és mosolygós ábrázattal kacag feléd a gyönyörnek, a napfénynek, a vigságteljes életnek örvendvén. A gyerek mókák, a huncutságnak ezerfélesége, a diákcsinyek ma is mind a régiek, mintha tőlünk, mi meg tőletek — eleinktől — tanultuk volna. Pedig dehogy; ott volt az a mi lelkünk egy rejtett helyén is, mint volt a tietekében is és van a mai idők édes apróságaiban...

És jött a háboru. Egy oly detonáció rázkodtatta meg a világot: a föld bele dübörgött, a levegőben sohase sejtett orkánok keletkeztek és a tenger hullámóriásai a mennyekig korbácsolódtak. Az emberek előbb jajveszékeltenek, majd belefásulva, szinte letargikus érzéketlenségbe burkolódzva, várták az elkövetkezőket.

És a gyermekek?! Menj csak végig az utcán, a játszótereken; kukkants be az iskola udvarára óraközben: majd meglátod. A régen sutba került játékpapircsákó előkerült a polcokról. Zörgő kis bádogkard az oldalon. Játékpuska a vállon. Tüz, hév, lelkesedés mámora a szemben... Aztán van-e ma kedveltebb játék a rég felejtett „katonásdi"-nál? Itt egzeciroznak, amott meg masiroznak. És harsog a dal, amit ellestek, eltanultak a honvédektől s amit hozzájuk hasonló lelkesedéssel fujnak...

... Egy levél fekszik előttem. Kusza irással rót, kényszer-papirra vetett. Persze-persze, bármilyen konfort legyen is, a lövészárokban se irószer, se papirkereskedés nincs ott. A levél pedig ott kelt. Egy mélyérzésü fiu irta. Olyan, aki a nagy dolgok mellett észreveszi a kicsiny ügyeket is és akinek érzéke nem tompult el. Aki örülni tud a szépnek s aki a szépet ugy tudja eléd állitani, hogy oda éled magadat és lelkesedel és látsz és hallasz. Sok szép levél jött már tőle. Mindannyija tanusitja, hogy nem mindennapi gyerek, aki tudja, hogy háboru van s egyszerüen tudomásul véve ezt, nem néz, nem keres, nem lát-hall semmit, csak az ellenséget, csak az ágyuőgést és azt, amivel a háboru definiálható.

Szines-képes leirásaiból egy kedves szépséges dolog is bontakozik ki. Valami, ami mindnyájunk lelkét megkaphatja, valami, ami a vérpárával telt levegőhöz szokott ellenséget is elágyithatja...

A szép tavasz ébredése, amely a zöld szint odavarázsolja a földre, amely a ragyogó napsugárt melegségessé teszi, amely aztán előcsalja rejtekeiből a tarka lepkéket, s ezeknek üldözésére a hangos gyerekhadat... De hát a gyerekhad ma nem lepkét kerget... Ott, ahol hozzánktartozói küzdik a gigászi harcot, a rajvonal mögött alig ezer-kétezer lépésre apróbb, nagyobbacska galiciai gyerekek játszadoznak. És nehogy — azt gondold — holmi gyereki játékot. Nem! A nagyok játékát, azt, amit a nagyok nagy komolysággal és egymás öldöklésével végeznek; azt. Azt csinálják játékban, játékból, időtöltésből, boldogságos lelkesedéssel.

A gyerekhad felállt. Les, vár.

— Puff! Fjij!... Jó egy löveg, levágódik a mieink állásához közel.

— Hurráh! Rajta! Előre! — hangzik a rettentő orditás. És rohan, mint a megállithatatlan vihar a mieink csoportja. Dulakszik az ellenséggel s azt egyre visszább szoritja.

És a gyerekek tért nyernek. Ahol előbb még komoly, véres, halálokozó küzdelem folyt, most ez a boldogságos gyerekhad tanyáz. A kilőtt srapnell-golyót felállitják egy fűrészbakfélére. Köveket hordanak oda. Aztán szalmából, de mert ez már alig van, — egyébből fedezéket csinálnak nagy szorgosan és dobálják egymást, rohamra mennek és előre futva, visszaszoritják a gyengébb, a gyávább gyerekhadat. Tizlépéssel arrébb van egy régibb drótkerités s ameliett egy árok lőrésekkel. Ide került a gyermekhad. Ide, ahol még rövid ideje megfeszitett idegekkel küzdöttek a nagyok, ide, ahol mindenki csak egy hajszálnyira volt attól a bizonyos kaputól, amely kivisz az életből. Ide, ahol a halál tartotta aratását. Ide plántálták át az

városnak s polgárságának nemeslelkűségét s háladatos megemlékezését is. A kétezer korona, melyet egy jólelkű főpap erre a nemes célra áldozott, hivja versenyes áldozattételre a gazdagabbak koronáit, a szegényebbek filléreit, hogy minél előbb, a siró özvegyek fájdalmának enyhülésére s a megmentendő kicsi árvák testi-lelki javára fedél alá kerüljön a tervezett árva-otthon.

—*a.*

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat plébániákra. A megüresedett *sümegi* és *ukki* plébánia-javadalmakra a pályázati határidő folyó évi május hó 10-ére tüzetett ki.

Esperesi kerület névváltoztatása. Bibornok püspök ur Ő Eminenciája megengedte és elrendelte, hogy a kanizsai alesperesi kerület ezentul hivatalosan *„nagykanizsai kerület“* néven neveztessék.

Papnövendékek felvétele. A veszprémi püspöki papnevelő-intézetbe a növendékek f. évi julius hó 1-én tartandó konkurzuson fognak felvétetni. A pályázni szándékozóknak érettségi bizonyitványnyal és keresztlevéllel ellátva junius hó 30-án kell jelentkezni a püspöki titkárnál.

Az egyesületi elet fejlesztése.

A még mindig duló világháboru sok olyan eszmét vetett fel, amelyek ebben a háboruban birják szülőanyjukat; sok oly kötelességet állitott homloktérbe, amelyekre — ha háboru nincs — ügyet sem vetettünk volna.

A mult század vége és a mostani század a minden téren való *egyesülést* sürgeti, propagálja, fejleszti.

S elvitázhatatlan tény, hogy az egyesülésből származó *együttérzés* igen sok téren megiepő s okulásra méltó eredményeket ért el. Ez az együttérzés, az egyesekben levő erők, hajlamok, tevékenységek egy célra való tömöritése nélkülözhetetlen kelléke az eredményeket felmutatni tudó munkának.

E tény igazságát a napnál világossabban tapasztalhattuk az utóbbi két évtizedben kath. egyesületeinknél is, amelyek — bár különböző néven s legsajátosabb működésüknek leginkább megfelelő különböző módokon — minden várakozáson felül elérték a kitüzött közös célt: *a keresztény világnézetet fejleszteni, megerősiteni hazánkban.*

Az egyesitett erők eme munkája hatványozottabb mértékben mutatkozott és mutatkozik a mostani háborus időben.

Katholikus egyesületeink hazafias működésüknek oly sok szép jelét adják, s oly eredményesen működnek, hogy a legraffináltabb ellenfélnek is meg kell előttük hajtani a teljes elismerés tiszteletet parancsoló zászlaját.

S eme hazafias munka a legtisztább önzetlenség jegyében folyik.

Nem előzi meg e munkát az „előre“ megrendelt bejelentések disszonáns lármája; nem kiséri a klakőrök megfizetett „mesterséges“ ujjongása, s nem követi a megfizetett s mindenre kapható „közvélemény gyártók“ nemtelen talpnyalása, minden nemesebb érzést mélyen sértő talmi „felicsérése“.

A *Katholikus Karitász* oly lélekemelő, nemes és okos munkát végez e háborus időben, hogy ezt a nevet tisztelettel fogja majd emliteni az utókor, amely okulást is találhat arra vonatkozólag, hogy hogyan kell az erőket egy célra egyesiteni, s miként lehet okos, körültekintő vezetéssel a legmesszebbre menő igényeket is kielégiteni.

Az együvétartozás érzete soha sem volt oly intenziv, mint e történeti nevezetességü nagy napokban. S ez nagyon is természetes. A közös veszedelem, a mindnyájunkat egyformán érdeklő és érintő nagy megpróbáltatás közelebb hozza egymáshoz az embereket s olyanokat is látunk mintegy kart-karba öltve egymással s egymás mellett munkálkodni, akik az előtt az ilyen munkáról, illetőleg annak értékéről tudomást sem szereztek.

Azonban meg kell emlékeznünk egy szomoru jelenségről is.

A háboru előtt több kath. egyesületnél bizonyos pangás, visszaesés állott be.

Ez a szomoru jelenség több, különféle okra vezethető vissza; azonban a legtöbb helyen az volt ennek a szomoru tünetnek oka: hiányzott ezeknél *az igazi élet.*

Hiányzott az az igazi élet, mely az emberrel, annak összes szükségleteivel számol. Az egyoldaluság mindig megboszulja magát. Már pedig sok egyesületünknél inkább a külsőségek domináltak, s ezek a külsőségek torlódtak össze ugy a hogy az egyesületi élet működésében. Ma pedig az üres külsőségeknek nincs helye; fensőbb eszményekért hevül mindenki, követeli a magasztosabb igazság eledelét.

Lelket, életet kell bevinnünk egyesületeinkbe. Annál is inkább, mert az igazi egyesületi munkára most lesz a legnagyobb szükség. Igazságos háborunk befejezése után „hazánk jövő nagyságát alapozzuk meg“, mint helyesen mondotta a minapában egyik egyházfejedelmünk.

Ennek a megalapozásnak munkájában vezérszerepet kell vinnie kath. egyesületeinknek. Szeretett hazánk jövő nagysága, boldogulása legközelebb fekszik annak az egyháznak, különféle speciális célra alakult, de egy célért törekvő — egyesületeihez, amely egyház e szeretett hazának dajkája volt. Kath. egyesületeinkre nagy, dicsőséges jövő vár.

Behegeszteni a sebeket; megnyugtatni a felzaklatott kedélyeket; megvigasztalni azokat, kik rászorulnak; felvilágositani azokat, kik tévedésnek lettek — egyes lelketlenek révén — áldozatai; a keresztény világnézet propagálására elkövetni minden lehetőt; egyházunk szellemében hazánk jólétének munkálására egyesiteni, az arra hivatottakat: nehéz de gyönyörű és áldással teljes működése lesz kath. egyesületeinknek.

„Álljon helyén mindenki“ — emberünk van elég ugy a civilek, mint a papság sorából s ha minden arra hivatott tényező megtesz minden lehetőt: akkor kath. egyesületeink az idei husvet alkalmából a legáldásosabb piros tojással kedveskednek egyházunknak és hazánknak.

Dr. Kozma Kálmán.

Sebesültek érkezése.

Husvétutáni napra sebesültek érkezését jelezték. Meg is érkeztek a délelőtt folyamán. Állandó kórházvonat hozta őket. A vonat, valamikor szebb napokat látott hálókocsikból állott. Ez volt az egyik része a vonatnak, amelyen a sulyos sebesültek pihentek és fürelemmel várták a percet, amelyen valamely, őket gondos ápolás alá vevő kórházba kerülnek. A vonat második része (mindegyik rész külön-külön, félórai időkülönbözettel jött), rendes személykocsikból állott. Ez az ülni tudó, könnyű betegek számára szolgált. Azután konyhakocsi, raktár stb., mely ilyen többnapos és bizony sokszor előre nem látott körülmények folytán a rendes menetidőnél jóval hosszabb időn át utban lévő csaknem félezer embert vivő mozgólakásnál nélkülözhetetlen kellék.

A vonat rendeltetési helye egy steierországi városka. De a parancs ugy szólott, hogy ejtse utba Veszprémet s a transzport magyar tagjait adja át az itteni katonakórháznak. És a transzport egy jó része (másfélszáznál valamivel több) csupa magyar fiu volt. Honvéd, közös, aztán huszár és más fegyvernemhez tartozó. Mily igaz volt az örömük, hogy ők valamely hazai kórházba kerüljenek.

— Milyen szép is itt minden! Milyen zöld a vetés, hogy rügyeznek a fák. Még a napsütés is szebb idehaza — mond az egyik alföldi ma-

---

életet, a ragyogást, a gyermeki ártatlanság derűjét, verőfényét. Tavasznyilás idején, ezrek és milliók vérehullásának napjaiban pár lépésre megközelitette egymást a halál orgiája és az élet virulása...

Hát nem hangulat minden, ami csak van, amiről képzeletünk csak regél!...

Koritsánszky Ottó.

Akácvirág.

Margit elfáradt. Elfáradt abban a nagy hajszában, amit életnek szokás csufolni. Beteg lett. Tele volt a lelke — életmegunással. Nem csoda. Tizenöt éves kora óta járja a világot és sorsa semmivel sem volt jobb, mint azoké a lányoké szokott lenni, akiknek vállára nagyon korán ráteszik az „önállóság“ nehéz terhét. Szerencséje, csak abban volt, hogy mikor már ereje felmondta a szolgálatot, a nővére magához vette és sógora házánál egy évi pihenést, gondtalanságot és egy kis szeretetet is talált.

Már majd egy éve volt itt és üdítően, gyógyitólag hatott rá a falusi élet nagy nyugalma. Amit látott, érzett, csupa feledhetetlen meleg impressziókénti volt elraktározva a szive mélyén, hogy magával vihesse ha majd vissza kell mennie. Mikor erre a visszatérésre gondolt, még mindig fáradtnak érezte magát.

Pedig már csak pár hónap volt hátra. Most már minden percet ki akart élvezni és kétszer szerette volna végig élni a csendes kis falusi eseményeket. A multat és a jövőt fehér ködfátyolban keresztül nézte, hogy minden gondolatával a jelennél lehessen. A májusi alkony kinn találta, most a Tisza-gát egy mértföld-kövén. Amint a finom szellő elhozta hozzá a falu akácillatát, hogy édes illatos simogatással érintse a leány fáradt homlokát, Margit arra gondolt, hogy van-e hát az életben valami, ami hasonlit ehhez a kéznélküli illatos simogatáshoz, testetlen öleléshez, ajaktalan csókhoz — valami, ami ilyen tiszta és finom legyen.

Félig hunyt pillák alól nézte, mint folyik egybe a sok szines vetéstábla, a kék éggel párhuzamos egyetlen egyenes, változószinü vonallá — és keresőn kérdezte, akad-e valami az életben, ami ne legyen több, mint egy szimpla egyenes vonal és mégis kedves legyen és mégis meleg legyen és legyen illatos és fehér, mint egy fürt akácvirág.

— Kezét csókolom, Margitka! — hangzott mellette egyszerüen és kellemesen.

Felnézett. A gyerek állt előtte. Igy nevezte az egyetlen ismerőséit itt a falun, aki néha elkisérte a sétáira. Kis diák volt. Tizennyolc éves. A leány husz.

— Ugy-e, most megzavartam az ábrándozását? — kezdte a gyerek a társalgást.

— Nem, — felelt Margit felállva — különben sem ábrándoztam, csak szemlélődtem, — mondta és már indultak ketten a sétára.

— Igaza van Margitka, olyan szép most minden, érdemes nézni.

— Maga is azért jár ki ide, Laci?

— Nem, — felelt — én azért jövök, hogy magával találkozzam, mert én magába szerelmes vagyok. Igen, maga az én ideálom.

Olyan kedvesen, őszintén, kamaszosan, ügyetlenül volt mondva, hogy a leány hosszan és melegen kacagott.

— Kinevet — gondolta a gyerek bánatosan.

Margit meglátta az arcán. Békitőleg mondta:

— Csak azért nevettem, mert ezt már a multkor is mondta és akkor is ilyen kedvesen mondta.

— Ezt többször szokás mondani — védekezett a gyerek.

— Igaz — hagyta rá Margit — de tette hozzá, majdnem anyai hangon — én belül nem husz éves vagyok ám, hanem sokkal öregebb és maga még gyerek.

— Az nem baj, Margitka, maga még nem tudhatja, hogy én belőlem mi lesz és hogy még hol találkozunk — mondta önérzetesen.

— Lássa, ez igaz — hagyta rá tréfás beleegyezéssel a leány és éppen azért ünnepélyesen megengedem, hogy szeptemberig az ideálja legyek. Addig még itt maradok. Aztán megint visszamegyek, mondta szomoruan.

— Igen, szeptemberig biztosan. Talán még aztán is — szólt Laci nekihevülve.

A leány megint nevetett. Aztán még csevegtek, könnyű, semmit sem jelentő dolgokról. Mire hazaértek este lett. Szép csendes, illatos, langyos májusi este. Csupa hangulat. Nyugalomról beszélő est, harangszó, házak előtt üldögélő, kevés szavu falusi emberek — és sok-sok akácvirág...

Margit szivén átrezgett az édes hangulat. — A fiu megfogta a kezét és végig futott rajta valami enyhe, jó érzés, mintha az esti szél simogatta volna meg. S az finom gyöngédséggel nyult egy lehajló akácág után és amint felnézett a fehér lombsátorba, hátrahajlott a feje — a gyerek kamaszosan kedves nekibátorodással föléje hajolt, anélkül, hogy egy ujjal megérintette volna, hozzáért az ajka az ajkához.

— Nem volt ez igazi csók. Hanem az a kéznélküli simogatás, testetlen ölelés, ajaktalan csók.

A leány hosszasan melegen kacagott, aztán valami édes meghatottsággal ugy érezte, mintha ráhullott volna lelkére egy fürt illatos, fehér, akácvirág.

Színésznő.

gyar fiu, sebesült vitéz katona. Csakhogy meglathattam mindezt még egyszer!

Tiszt is érkezett a transzporttal több, nemkülönben néhány 31-es honvéd is.

Volt az érkezettek között öt beteg és sebesült orosz fogoly is. Bután, bambán bámultak maguk elé. De aztán nekibátorodtak, amikor látták, hogy emberséges ellenfél közé kerültek.

Az egyik fiu mikor megsebesült, több sebesülttel, a harc folyamán, hogy utban ne legyen tovább küzdő társának, egy pajtába huzódott. Az oroszok észre vették: felgyujtották a pajtát. Erre ahogy lehetett — kivánszorogtak. A muszka, minden emberi érzésből kivetkőzve egymásután rájuk tüzelt. A mi barátunk egy másikkal életben maradt, nem sebesült ujból meg. Ellenben az oroszok elfogták kettőjüket. Vallatni próbálták — aztán elszedték patronjaikat és puff! a puskatussal egyiket is, másikat is fejbe ütötték. A különben is vértvesztett vitézek elvágódtak, mire az oroszok nekik estek és fosztogatni kezdettek. Előbb azonban bicskával megbicskázták-szurkálták őket. A másik fiu jajgatott, a miénk hallgatva szenvedte s behunyt szemmel türte a bántalmazást, halottnak tetette magát. Erre ezt elrugdosták „az utból", a másikat pedig agyonlőtték. Az arra vonuló oroszok, kiknek utjában volt, mind arrébb rugták. Egyszerre csak vége szakadt a sornak és a mi katonánk elcsuszott, kuszott s másnapon a mi csapatainkra talált és hirmondója lett ennek a bestialisan barbár muszka „epizód"-nak.

Elmeséli az egyik intelligens, fegyelmezett gondolkozásu sebesült, hogy milyen gondolata támadt a megsebesülés pillanatában. Annyira tipikus az eset, hogy érdemes a megörökitésre.

A rettentő háborunak kitörése előtt volt: Olaszországba akart volna utazni részben tanulmány, részben pihenés céljából. Atyjának aggodalmai voltak. És ki ne tudná, hogy diákember korában az „apai aggodalom" valamely szándékunk megvalósításánál annyit jelent magyarra forditva: „nem adok hozzá pénzt, fiam!" Aztán tessék megpróbálni a szándékot megvalósitani! Itt is ugy volt. Az apának „aggodalmai voltak", a fiu tehát nem ment Olaszországba s kijelentette, hogy ő ugy is tudja, hogy ez lett volna az egyetlen alkalma s ő már nem fog Olaszországba juthatni. Ami különben nem oszlatta el az apa „aggodalmát".

Aztán kitört a háboru és a mi derék barátunk borjut akasztott a vállára, kardot vett a kezébe és ment. Ment és hősiesen küzdött és — sajna — meg is sebesült. Nem is könnyü volt a sebe. Aztán alig hogy tudatára jutott megsebesülésének, az első, amire gondolt, ez volt: „hisz megmondottam már a tavasszal, hogy ugy sem láthatom meg Olaszországot".

Nekünk, laikusoknak ez egyszerüen csak érdekes, az orvosoknak a háboruokozta lelkiállapot elváltozások magyarázatához fontos és értékes adat. És mennyi ilyennek feljegyzésére nyilik most remséges alkalom!

Püspökök, akik nem ülnek paripára.

Az Érdekes Ujság, amelynek ugy látszik nagy érdeke, hogy valami érdekessel lepje meg olvasóit, „Háborus novellák" cimen egy kis könyvvel kedveskedik olvasóinak husvéti piros tojás gyanánt. Az olvasó, ki olyan szerencsétlen volt, hogy 40 fillérért megvette a 24 filléres ujságot, mohón vágja fel az „ajándék" könyvet, melyet nagyon is megfizetett. Lapozgat benne s olvas ama reményben, hogy mily sok szép dolgot hall fiaink vitézségéről, a magyar virtusról, dicső tettekről s helyette nagy boszuságára, a Pesti Hirlap irógárdájának, háborus vitézeinek, a nagy és nehéz időkhöz nem méltó szőnyegszüleményeit találja.

Csak vegyük az első novellát. Az undorhoz elég egy is, a többiről ezután itélhetünk. Bródi Sándoré „Jawsey magyar földön" a cime. Egy magyar fogságba került orosz zsidóról ir benne, ki a kenyérmezei fogolytáborban tölti fogsága idejét. Itt egy oly fogoly társával osztja meg a hideg ellen köpenyét takaróul, ki egy pogromban apját, anyját s a „jóillatu" (sic), gyönyörü szemü hugát megölte. S eme „Nagy Büné"-ért avval fizet vissza fogoly társának, hogy saját testével melengeti s köpenyét osztja meg vele a hideg éjszakán. Eddig rendbe volna minden. Jawsey az orosz zsidó fogoly nagylelkü. Igen szép.

De hogy miért került bele a zsidó fogoly s az őt őrző tótul tudó magyar tanitó alább szószerint leközölt beszélgetése, azt ha mi meg nem is értjük, de Bródi ur bizonyára tudja.

„Ha szabad nekem megkérdeni — szól a zsidó fogoly az őrhöz — és szabad magának válaszolni, mik azok a nagy paloták amoda?

„A legnagyobb, a legfőbb magyar papé. A másik a barátaié, a harmadik a jó istené."

„Milyen vallásuak, ha szabad kiváncsiskodnom, tisztelt katona ur galambom? — kérdé és pillanatra reménykedett a bolond zsidó katona. A magyar viszont minden jelével a megvetésnek, fölvilágositotta:

— Olyan nagy pap az, aki herceg. Az összes pópáikat kifizetheti az öve hasadékából. Olyan, aki lóra szokott szállni és ugy megy a háboruba, külön serege van, azért kapott az országtól olyan temérdek vagyont. Négy ilyen paripás, pénzes papunk van, de most nem tudni miért, se paripán nem ülnek, se pénzüket nem mutatják. Majd ha igazi baj lesz, azt várják. Most birunk veletek, levágunk, megsemmisitünk mind ahányan vagytok".

Eddig tart a párbeszéd, melyből ha mást nem is, de azt megérthetjük, hogy miért kezdte az ajándékkönyv a „Háborus novellák" cimet. Bródi ur háboruskodik benne, de nem igazi fegyverrel, mert attól fél, s nem is a muszka ellen, hanem a magyar keresztenység és annak főpapjai ellen. Ilyen vitéz ő, hol nincs srapnell és gránát.

És a rágalom fegyverével ugy látszik, nagyon jól tud bánni. Mert, ha manapság főpapjaink nem is ülnek paripára, de azokat a szolgálmányokat, melyekért birtokukat kapták, épp ugy teljesitik ma is, mint rég. S ha sereget nem is állitanak ki, egyenes és nem egyenes adóban fizetnek annyit a kincstárnak, hogy abból nem egy, de két bandériumot is kiállithatna mindegyik. S hogy önkéntes hadiadó fejében mennyit juttat a magyar főpapság a kincstárnak, azt csak az nem tudja, ki nem akarja, mint a Bródi ur is.

De ugy látszik, az Érdekeseknél és Pesti Hirlapéknál semmi sincs érdek nélkül. Ők ily módon akarják elkezelni az érdeklődést arról, hogy kik közül kerülnek édes hazánk küzdelmi napjaiban, a kincstárt, az országot, posztó, bakancs stb. szállitásával milliókkal megkárositották. De erről tudni, ilyenről „Háborus novellák"-ban irni ugy látszik nálunk nem szabad, sőt nem is illik.

Érdekes Ujság! Kérünk egyszer már valami érdeknélküli érdekest. *P. L.*

Hirek a katonakórházból.

Az önkéntas vöröskeresztes ápolónők előrelátásáról tanuskodó akcióját a legszebb siker kiséri. Az ápolónők ugyanis arra való tekintettel, hogy netalántán beálló husmizéria esetén is legyen az értünk küzdött sebesült és beteg katonáknak megfelelő ellátás és ne kelljen semmiben sem hiányt szenvedniök, körlevelet intéztek a környékbeli jegyzőkhöz. A hazafias hangon irott köriratban arra kérték, hogy a község lakosságát buzditsák arra, hogy a sebesült katonák részére kiköltendő tojást bocsásson rendelkezésre. Az első ajándékozó Mencshely község közönsége volt, akik 489 darab tojást gyüjtöttek és adtak a kórháznak.

Tojásokat adott (50 darabot) *Kóváry* Juliska, és a husvét alkalmából többen, akik megnevezetlenül kivánnak maradni. *Pfeiffer* Miklós 55 liter bort, *Fix* Gábor egy kis hordó csopaki bort, *Grünwald* Mórné 2 korona készpénzt és *Fata* Ferenc olvasnivalót ajándékoztak. És egy nagyon kedves levél kiséretében jött 5½ kiló tépés a nemesvámosi iskola picinyke növendékeitől. Az adakozók listáján legelsők között foglal helyet a nemesvámosi kis iskola, amelynek fenkölten gondolkozó tanitónőjének vezetése mellett az apróságok léptennyomon megajándékozzák a „sebesült katona bácsikat" olyannal is, ami nekik örömet csinál, olyannal is, ami nekik egyébként is hasznos.

„Beküldöm kis tanitványaim hazafias működésének eredményét, mellékelt tépést. Legnagyobb részben átmosott, régi holmikból készült. A gyermekek nem egyszere végzik el kiszabott feladataikat s mikor egy-egy felszabadul: ment kezet mosni és készitette örömmel a tépést, tudva, hogy az hivatva lesz fájdalom enyhitésére. Nagyon kedvesek voltak a kicsinyek — irja tovább a lelkes tanitónő — az apró ujak lázas buzgalommal dolgoztak; abban versenyeztek, melyik készit több és szebb tépést. Szegénykéknek annyi szabad idejük volt, amig ennivalójukat elfogyasztották. De nem kényszerből, szivvel, lélekkel tették, „dolgozunk gyerekek, azoknak lesz, akik minket megvédelmeznek". Méltóztassék oly jó néven fogadni kis hadseregem ezen adományát is, amily szeretet vezette az apró kezeket. . ."

És a kis hadsereg bizonyára alig hogy abbahagyta ezt a munkát, már ujba kapott, mert át meg át van annak minden tagja hatva attól a nemes gondolattól, hogy e nehéz időkben nekik is meg kell mutatniok, hogy mi a magyar becsület és mi az aprók hazafias kötelessége.

Tisztelet és megbecsülés nekik érte.

Minden adakozónak ezuton mond őszinte köszönetet a katonakórház parancsnoksága.

Az elmult héten a katonakórházban hosszu szenvedés után meghalt a harctéren szerzett betegsége következtében *Klevar Klément* morvaországi illetőségü 54. gyalogezredbeli tizedes 32 éves korában.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

HIREK.

— **Husvét.** A husvéti napok igen szép időben, ünnepi hangulatban multak el. Kezdődtek a nagyszombati feltámadási körmenettel. Enyhe tavaszi estén a város aprajanagyja fenn volt a várban résztveendő a feltámadás szertartásán. Az estefélhomályban a villanyfényben uszott Szentháromság tér az ünnepélyes asszistencia felvonulásával megkapó képet nyujtott, megragadta a lelkeket. Csendben áhitattal hajtottak fejet, térdet, mikor *Ő Eminenciája* az Oltáriszentséggel áldást adott. Külön ki kell emelnünk dr. Török Gyula rendőrkapitány és Próder László r. fogalmazó körültekintő szorgoskodását, akik minden megtettek arra, hogy az egész idő alatt példás rend és nyugalom uralkodjék a nagy számban megjelentek közt. Az Oltáriszentség után a város és a katonaság képviselete haladt. Husvét vasárnapján Bibornok Püspök Ur *Ő Eminenciája* ünnepi miséje után *Káuzli* Dezső prelátuskanonok, szemináriumi kormányzó predikált. Husvét hétfőjén dr. *Rédey* Gyula nagyprépost celebrált.

— **Adomány.** Bibornok-püspök urunk Őeminenciája a helybeli Szent Vince-egylet szegényei részére ujabban is 1000 koronát adományozott. A kegyes adományért a gyámolitott szegények nevében leghálásabb köszönetét fejezi ki a Sz. Vince-egylet elnöksége.

— **Ujabb kitüntetés.** Nem is régen jeleztük, hogy a veszprémi egyházmegyének két tábori lelkészét kitüntetés érte. Most ismét hasonlót közölhetünk. A hivatalos lap közlése szerint a király *Czigány* Gyula magyarszombathelyi plébánost, je-

lenleg tart. tábori lelkészt az ellenség előtt tanusitott bátor és vitéz magatartásáért a másod osztályu katonai lelkészi érdemkeresztteel a fehér-piros szalagon tüntette ki. Büszke önérzettel tekintünk katonapapjainkra, akik önfeláldozó munkásságukkal dicsőséget szereznek a hazának és az egyházmegyének.

— **Szép kezdet.** Vezető cikkelyünk foglalkozik azzal a szép eszmével, amelyet dr. *Komjáthy* László polgármester felvetett s amely a városi tanács helyeslésével is találkozott. Ez az eszme egy árva-otthon gondolatát hordozza, amelybe 7 évtől kezdve 15 éves korig városunk elesett hőseinek árvái közül fogadnák be azokat, akik gondozásra szorulnak. Ezt a szép tervet már kicsiny hir alakban a helyi lapok közzétették s a közönség körében nagy rokonérzést vált ki. Székeskáptalanunk egyik tagja a legelső, aki az adományokat kétezer koronával megkezdte. Ez a szép kezdet olyan erre az intézményre nézve, mint a harangozó hóvirág korai érkezése: még csak maga virul, de már tudjuk, érezzük, hogy pezsdül az élet, fakadnak a rügyek, virágok s nemsokára felragyog a mosolygó, virágos tavasz. Most is igy lesz. Ez a szép kezdet . . . de követni fogja a jobb, a sok s egyszer csak formás kötömegben előttünk fog diszleni a hazafiui kegyelet szép alkotása.

— **Adakozások.** A veszprémvárosi nyilvános jellegü kórházban ápolt sebesült és beteg katonák részére a következő adományok folytak be: Katona Kálmánné 3 doboz cigaretta, dr. Vadnay Szilárd 20 üveg befőtt, Gubicza Lajos 6 K, dr. Molnár Dénes 6 drb ing, 6 drb alsónadrág, 8 üveg befőtt, 6 drb zsebkendő, 1 doboz szivar, 1 doboz cigaretta; Fiksz Gábor 10 liter bor, Kelemen Imréné 10 üveg bor, 300 drb cigaretta, 4 drb alsónadrág, 8 pár harisnya, 12 drb zsebkendő; Czermak Lipótné 2 drb mákos-kalács, 1 doboz cigaretta, Stoll Ferenc főhadnagy tea és folyóiratok. A nemesszivü adakozóknak ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a veszprémvárosi kórház igazgatósága.

— **A vármegyéről.** A veszprémvármegyei gazdasági intéző bizottság folyó hó 15-én a vármegyeházban ülést tart, hogy a termésbiztositás érdekében folyamatban levő közigazgatási intézkedéseket meghallgassa és a jövendőre vonatkozólag a szükséges elhatározásokat megtegye. A vármegye alispánja megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a községek a szükséges iratokat beküldjék. Különösen arra nézve kért az alispán jelentést, hogy van-e az egyes községekben el nem szegődött munkás és mennyi, továbbá van-e község, melynek területén megmunkálatlan és bevetetlen termőföld volna?

— **Gróf Esterházy Pál kitüntetése.** A király elrendelte, hogy gróf *Esterházy* Pálnak, aki a 7-ik huszárezred főhadnagya és a háboru kitörése óta parancsőrtiszti szolgálatot teljesit a harctéren, az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásáért a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

— **Hősök halála.** Derék tüzér-háziezredünket ujabb gyász érte. A m. kir. 7. honvéd tábori ágyus ezred tisztikara u. is mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett bajtársuk dr. *Istvánits* Ernő és *Tschurl* Károly m. kir. tart. honvéd tüzér hadnagyok a Király és a Haza hősi védelmében, a kárpáti harcoknál szerzett sulyos betegségben meghaltak. Derék jó katonákat, szerető bajtársakat ragadott ki közülük a halál. Emléküket kegyelettel őrzik s nevük, mint a hazaszeretet, hűség és kötelességtudás lelkesitő példája az ezred történetében örökké élni fog.

— **Áthelyezések.** A kegyes tanitórend kormányfőnöke *Süttöry* István veszprémi főgimnáziumi tanárt Selmecbányára s ugyanonnan *Somhegyi* Ferenc főgimn. tanárt Veszprémbe áthelyezte.

A pénzügyminiszter *Nagy* János adótisztet a keszthelyi adóhivatalhoz hasonló minőségben áthelyezte.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter *Hübner* Béla veszprémi p. ü. számvizsgálót p. ü. tanácsossá helyben, *Regényi* Jenő veszprémi számgyakornokot számtisztté Lugosra, *Zsoldos* Gyula számgyakornokot számtisztté Lőcsére, dr. *Molnár* Ferenc tordai lakost fogalmazógyakornoknak Veszprémbe, *Till* Károly veszprémi fogalmazógyakornokot fogalmazónak Makóra kinevezte.

— **A csittenyi alagut.** E napokban a csittenyi alagut biztositási munkáit tekintette meg egy bizottság. Nagyarányu és költséges munkák folynak az alagut alatt 44 méter mélységben. Két méter magas és másfél méter széles tárnával kerülik meg ilyen mélységben az alagutat és vezetik el a nagymennyiségü talajvizet. A tárna építésénél bő vizforrásokra akadtak, ezek vizét fel fogják és a Balatonba vezetik, nehogy a csuszásra hajló magas hegyoldal az alagutban kárt okozzon. Hosszabb észlelés után a forgalom biztonsága érdekében fokozott munkaerővel és nagy körültekintéssel végrehajtott munkák előre láthatólag májusig elkészülnek.

— **Halálozás.** *Szép* Lipót, nyug. izr. igazgatótanító április 5-én 70 éves korában meghalt. Egész fiatal korban került a helybeli zsidó iskolához, melynek negyvenkét esztendőn keresztül kiválóan képzett szellemi munkása, hűséges, odaadó tanitója volt. Harminckilenc éven át állott a kereskedőtársulat tanonciskolája élén is, mint igazgató s vezetése alatt ez az intézet a felsőbb hivatalos körök elismerése szerint az ország legelső hasonló foku iskolái közé emelkedett. Alapos készültség, ernyedetlen szorgalom, szinte tulzásba csapó hivatalos pontosság és szigoruság ékeskedtek az ő egész életén át hasznosan munkálkodó egyéniségében. Érdemes munkásságot fejtett ki a tanitóegyesületi életben is s részt vett ugy az izr. tanitóság országos munkájában, mint az általános tanitóegyleti tevékenységben. Tanügyirodalmi munkásságával is jó nevet szerzett, a helybeli izr. jótékony krajcáregylet megalkotásával pedig nevét megőrökitette. Április 7-én gyászoló özvegyén kivül a rokonság s a tisztelők nagy tömege kisérte örök nyugalomra. A háznál dr. *Hoffer* Ármin főrabbi, a sirnál *Barta* Fülöp nyug. izr. tanító méltatták sok szép érdemét. Elkisérték utolsó utján az izr. elemi iskola s a kereskedelmi tanonciskola tanulóserege is tanáraik vezetése mellett.

— **A dabronyi uj templom.** Ritka bőkezüséggel és a lakosság számához mérten elég nagy mértékkel épült a dabronyi r. kath. templom, melynek tervét Lechner Lóránt budapesti műépitész, műegyetemi tanársegéd készitette. Épitésre a vallás alap 82.557 kor. 37 fillért bocsájtott rendelkezésre. A berendezést a községnek derék plébánosa szerény adakozásból, de legnagyobb részt sajátjából készitteti. A helybeli államépitészeti hivatal főnökének ellenőrzése alatt készült munkákat e hó 28-án a minisztérium küldöttjei fogják átvenni.

— **Iskolafelügyelők.** Az elemi iskolák VI. osztálybeli tanulóinak évzáró vizsgálatát iskolafelügyelők ellenőrzik. Veszprémvármegyében: Dr. *Vértesy* Gyula kir. tanfelügyelő, *Göndör* Ferenc és dr. *Pólya* Sándor kir. s.-tanfelügyelők, *Papp* Sándor nyug. kir. tanfelügyelő és *Csomasz* Gyula nyug. tanitó, szentkirályszabadjai ref. lelkész vesznek részt a VI. osztálybeliek vizsgálatain. Somogymegyében az iskolafelügyelőket a tanitói karból jelölték ki a következő rendben: *Igali kerületben* Cseh István kőkuttapazdi áll. el. isk. tanitó. *Tabi kerületben* Németh Lajos szőllősgyörki közs. isk. tanitó. *Lengyeltóti kerületben* Lengyel István kaposvári áll. isk. ig. *Marczali kerületben* Csági József kaposvári áll. el. isk. ig. *Csurgói kerületben* Szalóky Dániel csökölyi nyug. ref. tanitó. *Szigetvári kerületben* Farkas Gyula szigetvári áll. el. isk. ig. *Kadarkuti kerületben* Gondos József toponári áll. el. isk. ig. *Drávafoki kerületben* Arany Bálint rinyaujlaki ref. tanitó. *Barcsi kerületben* Karbuczky László drávapálfalvai áll. el. isk. tanitó. *Nagyatádi kerületben* Kovács Sándor marcali róm. kath. ig. tanitó. Ezeken kivül dr. *Szerényi* Antal kir. tanf. tollnok a kaposvári, toponári, nagyatádi és szigetvári áll. el. iskolákban, *Kecskés* Ernő kaposvári áll. el. isk. igazgató a szőllősgyöröki községi, marczali róm. kath., rinyaujlaki ref., továbbá a kőkuttapazdi és drávapálfalvai áll. el. iskolákban végzik, mint külön megbizottak az iskolafelügyelői teendőket.

— **Nem adják ki a bizonyitványokat.** A középiskolákból besorozott ujoncoknak az első utasitás szerint április 15-én kellett volna bevonuliok. Ebben az esetben április 8-án megkapták volna az érettségi, illetve az osztály bizonyitványokat. A bevonulás határidejét azonban a hadvezetőség elhalasztotta s e miatt a kultuszminiszter akképen intézkedett, hogy a középiskolák igazgatói az érettségi s osztálybizonyitványokat további rendelkezésig visszatartsák s a tanulókat a tanulás folytatására kötelezzék. A rendelet ugyan legtöbb iskolánál már elkésett, mert az érettségi bizonyitványokat már kiosztották. Az érettségivel ugyanis nemcsak az önkéntességi jogot érvényesithették, hanem az önként jelentkezők tetszésüknek megfelelő csapatnemet is választhattak maguknak. A helybeli főgimnáziumból besorozott tanulók a bizonyitványokat még nem kapták meg s tanulmányaikat folytatják.

— **Magánvizsga.** A budapesti Zenekonzervatoriumban *Havlin* Rózsika kitünően sikerült magánvizsgálatot tett a III. előkészitő osztályról.

— **A dunántuli szakbizottság.** Egyes vidékek cukorrépa termelői részint a harctér közelsége, részint munkáshiány miatt a termelést csökkenteni s egyuttal az uj termés egységárát a költséggel s a cukor várható konjunkturájával arányitani óhajtják. A közgazdaságnak az az érdeke, hogy mindez méltányos megegyezéssel történjék s éppen azért a földmivelésügyi miniszter a vitás kérdések eldöntésére vidékenkint döntő vegyes bizottságokat nevezett ki. Ez a bizottság dönti el, hogy egyes termelők a szerződésileg vállalt kötelezettség alól mily arányban mentesithetik magukat vagyis, hogy egyáltalán kötelesek-e s ez esetben mekkora területeken kötelesek termelni. A *Dunántulra* szervezett ülélkező bizottság tagjai: Elnökök: Gaál Gaszton, Lintner Sándor, Végh Endre, Rupprecht Olivér, Döry Hugó. Gazdák szakértői: Maróty László dr., Gyérey Rikárd, Elek Ernő, Mesteházi Ernő, Hanny József, Jattka Ferenc, Lonkai Ármin, Szalay Béla, Csikvándi Ernő, Bánvárth Sándor. Gyárosok szakértői: Otocska Béla, Saári Lajos, Bölönyi Ödön, Széchenyi Bertalan gróf, Kladnigg Alajos, Pammer Gyula, Csermák Hugó, Thim Róbert, Riedinger Károly, Goldschmied József.

— **A tanitás érdekében.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhivta a tanfelügyelőket, hogy utasitsák a polgári iskolák vezetőit, törekedjenek arra, hogyha a háborus viszonyok miatt a tanitás menete megzavartatott volna is, a tananyagot mégis elvégezzék. Erre a célra a miniszter megengedhetőnek tartja, hogy az igazgatói szünnapokon rendes előadások legyenek, hogy az iskolai szünetek száma leszállittassék. Abba is belemennt, hogyha a szükség ugy kivánja, a vizsgálatok határidejét junius 26-ig tolják ki. Igénybevehetik a tanitási idő meghosszabbitását is. Folyhatnak a tanitások reggel 7 órától és délután 6 óráig. Ilyen iskolákban a magánvizsgálatokat csak a tanév berekesztése után lehet tartani.

— **Járványkórház.** Szóbeszéd után irjuk, hogy a katonaság járványkórházat széndékozik épittetni a háboru idejére. A kórház barakszerűen épülne a jutasi-ut mentén zöldülő fenyves mellé. A városi hatóság azonban azt szeretné, ha a kórház állandó jellegü s ehhez képest az épités is ennek megfelelő lenne. Utóbbi esetben hajlandó volna az épitési költség bizonyos hányadát magára vállalni. Hogy ez irányban történt-e hivatalos lépés, arról hirforrásunk nem emlékezett meg.

— **Hatodosztályosok záróvizsgái.** A vallás és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében a VI. osztályu fiu tanulók zárvizsgáit a folyó tanévben április hó 15-től május hó 15-ig fogják megtartani. A vizsga napjáról az illetékes iskola felügyelő nyolc nappal előbb értesiteni fogja az illető hely tanügyi hatóságát. Amenyiben valamely fontos okból a zárvizsgára bocsájtandó VI. osztályu tanulók az iskolából már kimaradtak volna, a hatóság kötelessége a tanulókat a vizsga napjára berendelni. Néhány község tanulóit a szomszéd községhez csatoltaták. Ezek tanitóikkal együtt a kitüzött vizsganapra kötelesek a kijelölt községben meghatározott iskolában megjelenni. A csatolt községek tanulóinak anyakönyvét és az iskola pecsétjét az illetékes tanitó magával viszi. A csatolt községekről is az iskola felügyelők fognak értesitést adni.

— **Gazdasági munkások hadiszolgálata.** A belügyminisztertől körrendelet érkezett a gazdasági munkások hadiszolgálatra való alkalmazása ügyében. Az utóbbi időben ugyanis a közigazgatási hatóságok gyakran a mezőgazdasági munkásokat jelölik ki hadiszolgálatokra. Mivel a gazdasági munkálat ma nagyon fontos feladata az országnak, a miniszter elrendelte, hogy jövőben az állandó mezőgazdasági viszonyban lévő munkásokat a hadiszolgálat alól mentesitsék a hatóságok.

— **Megszüntették a maximális árakat.** Somogymegye alispánja Kaposvárott megszüntette az élelmicikkek maximális árait. Határozatát azzal indokolta, hogy a kormány csakis a gabonaárakat állapitotta meg, a piaci árakról azonban nem intézkedett. A rendelet azonban hangoztatja, hogy a hatóságnak jogában áll, sőt kötelessége, hogy az élelmiszerek árát ellenőrizze s hogy az olyan árusokat, akik a visszonyokkal arányban nem álló, tulságosan felemelt árakat kérnek, megbüntesse. A rendőri hatóságnak a helyi visszonyokat s a körülményeket kell mérlegelnie, mert ezek változhatnak. A maximális árak megszüntetése után is tehát módjában van a hatóságnak, hogy az élelmicikkek uzsoraárait a viszonyoknak megfelelő árra mérsékelhesse.

— **Van liszt.** Illetékes helyen szerzett értesülés szerint lisztben nincs s nem is lesz hiány. Nullás liszt a forgalomba nem került, mert az a 7% termelés, amenyit az ujabb rendelet kiőrletni enged, a kórházak szükségletét is alig elégiti ki. A kenyérliszthez 50% tengeriliszt van keverve, sőt, ha a másik 50%-hoz árpalisztet nem keverhetnek, azt az arányt is tengeriliszttel pótolják.

— **Felmentések.** Az 1873—77-ben született b) osztályu népfölkelőket április 6-tól május 4-ig sorozzák. Az alkalmasnak talált népfölkelők felmentése tárgyában kormányrendelet érkezett a hatóságokhoz. Az uj rendelet szigoruan meghagyja, hogy a közhatóságoknál, közhivataloknál, közintézeteknél s a közérdekből fontos intézményeknél, vállalatoknál, üzemeknél csak azok a nélkülözhetlen alkalmazottak, tisztviselők hozhatók fölmentésre javaslatba, akik jelen nélkülözhetlen állásukban legalább január 1-je óta vannak alkalmazva.

— **Az Élelem-uzsora ellen.** Dr. *Török* Gyula rendőrkapitány az alábbi üdvös rendelettel akadályoza meg az élelmicikkek különösen pedig a liszt árusitásnak tulkapásait. Sajnosan tapasztalom, hogy egyes lisztkereskedők a lisztet, kenyeret nem azon az áron adják, mint azt a polgármesteri hivatal 3080/1915 szám alatt a város közönségének részére megállapitotta, t. i. hogy a nullás liszt ára 72 f., a főzőliszté 56 f., a kenyérliszté 46 f. és egy kiló kenyér szintén 46 fillér, a kenyérsütés 5 kilóig 20 fillér ezenfelül 24 fillér, egy drb. 3 dekás zsemlye ára 4 fillér. Ezért ujólag felhivom a város közönségét, hogy minden egyes esetben mikor akár lisztet, akár a kenyeret drágábban adják vagy a sütést nem az előirt árban teljesitik, tegyen hozzám jelentést és bizonyitékait is szolgáltassa be, mert a vonatkozó miniszteri rendeletben biztositott jogomnál fogva meg akarom torolni azokat a visszaéléseket, melyekkel a közélelmezést megnehezitik és az amugy is nehéz időkben a megélhetést még nehezebbé teszik. Felhivom egyben a közönség figyelmét arra is, hogy egyes városokban megtörtént, miszerint a kenyérliszt nem abban az arányban volt kukoricalisztlel keverve, mint azt a rendelet előirja és ezért, ha valaki ezt itt is észleli jelentse be azonnal hozzám, mert a buzaliszthez felenél több kukoricalisztet keverni nem szabad.

— **Élelmezés — vidéken.** A győri piacon időközönkint uj árakat szab meg a rendőrség. Ápril. 1-től 10-ig az alábbi árak voltak: 1 l. tej 28—32 f., 1 l. tejfel 1 kor., 1 kg. tehénturó 1 kor., 1 kg. burgonya (városi) 12 f., piaci 16 f., fehérbab 1 l. 60 f. A rendőrség szigoruan megbüntetett egy viszelárusitót, aki hust nagy mennyiségben s egy másikat, aki baromfit tömegben akart megvenni. Ott is vannak tejuzsorások is, de körmükre ütnek. Husvétra a sertéshus ára 2 koronára leszállott. A legelső rendü sertéshus ára 2·40 K volt. A hatósági székekben is nagy mennyiségü kitünő minőségü hust mértek ki.

Nagykanizsán is olcsó hust mértek a hatósági husszékben. A hatóság főképen a szegényebb elem fogyasztásáról akart gondoskodni az 1 K 20 filléres hussal.

Somogyvármegye alispánja is rendeletet adott ki a közélelmezés biztositása tárgyában. Baromfiaknak, élelmiszereknek összevásárlását nyerészkedés céljából csak olyan, ezzel kereskedő egyéneknek engedi meg, akiknek *hatóságtól nyert iparigazolványuk* van. Ujabb iparigazolványok kiadását pedig megtiltja. Nem esnek ily tilalom alá azok, akik baromfit, élelmicikket a saját céljukra vásárolnak. Az összevásárlást azonban falukon *házrólházra* járással még kereskedőknek sem engedi meg. Ez ugyanis már nem kereskedés, hanem *házalás* s erre a kereskedők feljogositva nincsenek. A községi előljáróknak összevásárolást dobszóval közzéttenni nem szabad. Megtiltja továbbá, hogy burgonyát, indokolt esetek kivételével, a vármegye területéről kivigyenek. Kitiltja a vármegye területéről azokat a tyukászokat is, akik idegen illetőségüek s a vásárlást nem engedi meg oly tyukászoknak, akiknek nincs iparigazolványuk. Ha a hatósági közegek azt tapasztalnák, hogy a rendelet dacára is kiviszik a vármegye területéről az élelmicikkeket, akkor jelentésük alapján az alispán a kivitel megtiltását kérelmezi a kormánytól.

— **A háboru állatvesztesége.** Nem tudunk elég világos fogalmat alkotni arról, mekkora veszteséget jelent a háboru az állatvilágban. Ennek a kérdésnek a tárgyalásánál egyik angol ujság az elmult háborukból próbálja megközelitőleg a számokat összeállitani. Az amerikai polgárháboru utolsó esztendejében az Egyesült-Államok hadseregének volt 200.000 lova, ebből naponkint elhullott átlag 600. A burháboruban Angolország egyév alatt 15.000 lovat és öszvért vesztett el. Az állatveszteségnek nagy okozója a srapnell-seb. Egy állat sem hajlik annyira a fertőzésre, mint épen a ló. Az inficiált lovak pedig napról-napra fogynak erőben, mig végre is le kell lőni. Az időjárás viszontagsága, a táplálkozás rendetlensége sok betegséget szül a lovak között. Ugy átlag előleges számitással elmondhatjuk, hogy körülbelül 5000 ló válik naponkint a hadsereg részére használhatatlanná. Ehhez képest a veszteség, kutyákban és postagalambokban elenyészően csekély.

— **Zalai hadifoglyok.** A Przemyslben fogságba jutott ezredek között van a zalamegyei 6. népfölkelő huszárosztály is. Zalamegye főispánja a honvédelmi minisztériumtól nyert nyert értesülés alapján tudatta a hozzátartozókkal, hogy a zalamegyei huszároknak a vár eleste alkalmával semmi bajuk sem történt.

— **Felvételi pályázat.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak 10644. sz. rendelete értelmében az 1915/16. iskolai évre a csáktornyai m. kir. állami elemi népiskolai tanitóképzőintézet I. osztályába összesen 42 növendék vétetik fel és pedig teljes fizetéses helyre 7, féldíjas helyre 10, ingyenes helyre 4, készpénzsegélyes helyre 2, segélynélküli bejárónak 19 növendék. A teljes fizetésesek 30, a féldíjasok 15 K-t fizetnek havonként köztartásdíj cimén az intézet pénztárába. A készpénzsegélyes havonkint 15 K ösztöndíjat kap. A kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. születési bizonyitvány, 2. iskolai bizonyitvány a megelőző évről és a f. évi értesitő, 3. tiszti orvosi bizonyitvány a folyamodónak a tanitói pályára alkalmas voltáról, 4. segélykérés esetében hiteles községi bizonyitvány a szülők vagyoni állapotáról s a kiskoru gyermekek számáról hiteles családi kimutatás. Csak oly éptestü és zenei hallással biró tanulók vétetnek fel, akik 14 életévüket már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek s akik a polgári vagy középiskola 4-ik osztályát sikeresen elvégezték. A végleges felvetei az intezeti orvos véleményétől s az ének-hallásbeli vizsgálat eredményétől függ. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz cimzett folyamodványokat az előirt okmányokkal együtt 1915. május 31-ig kell a csáktornyai m. kir. áll. el. népiskolai tanitóképző-intezet igazgatóságánál benyujtani a folyamodó lakóhelyének, az utolsó posta és vármegye feltüntetésével. Csáktornyán, 1915. március 25-én, Zrinyi Károly igazgató.

— **Lehet csomagot küldeni a táborba.** A kereskedelmi miniszter a hadügymiszterrel egyetértően a tábori postai csomagforgalmat, az alábbi feltételek mellet ujból meginditotta: Tábori postacsomagokat csak meghatározott időközökben és előre megállapitott tábori postai csoportok részére lehet feladni. A postahivatalok esetről-esetre közhirré fogják tenni, hogy a tábori posták mely csoportjához adhatók fel csomagok. Egyenlőre április 12, 13, 14, 15, és 16-án vesznek fel tábori csomagokat és pedig a 6, 9, 11, 16, 20, 22, 25, 28, 34, 37, 39, 41, 43, 51, 54, 55, 56, 61, 64, 69, 76, 81, 83, 85, 101, 113, 116, 119, 121, 124, 125, 129, 133, 136, 141, 145, 151, 168, 170, 186, 187, 188, 202, 300, 301, 302, 303, 305, 307, 308, 310, 313, 314, 315, 316, 317. és 318, számu tábori posták részére. A csomagok sulya az öt kilogrammot, terjedelme pedig egy-egy irányban a hatvan centimétert meg nem haladhatja. A postacsomagban kizárólag hadfelszerelési és ruházati cikkeket, továbbá szivart, cigarettát, dohányt, pipát, szivart- vagy cigarettaszipkát, és benzinmentes kanócos öngyujtózsinort szabad elhelyezni. Oly csomagot, mely a felsorolt tárgyakon kivül egyebet is tartalmaz, a posta nem továbbit. Különösen szigoruan fogják ellenőrizni, hogy a csomagba nincs-e, élelmiszer. Ha a csomagban titkolt dolog van, akkor portóval terhelve visszaküldik a feladónak. A küldeményt kiváló gonddal és tartósan vászon (fonatjával kifelé forditva) vagy más vizálló anyaggal kell csomagolni. A külső burkolat csak viaszos szövet, vagy szilárd faláda lehet. Minden csomagot erős zsineggel ugy kell körülkötni, hogy kezelés közben ennél a zsinegnél könnyen megfogható legyen. A cim magán a burkolaton legyen. A tábori postacsomagokért 60 fillér bérmentesitési dij jár.

— **A tudakozódás megkönnyitése.** A magyar szent koróna országainak Vöröskereszt-egylete által létesitett tudósitó iroda a háboruban megbetegedett és megsebesült katonák tartózkodási helyéről, betegségük vagy megsebesülésük minőségéről, illetőleg halálukról vagy eltünésükről a tudakozó közönségnek dijmentesen ad értesitést. A m. kir. posta viszont a maga részéről azzal mozditja elő a tudósitó-iroda céljait és könnyiti meg az érdekelt közönség munkáját, hogy egyenesen erre a célra alkalmas válaszos levelező-lapokat bocsátott ki, amely levelező-lapoknak az a része, amelyen „A magyar vöröskereszt tudósitó-irodája" cimén a tudakozódás történik, 5 filléres postabélyeggel van ellátva, mig az iroda által adandó válasz számára szánt válaszlap dijmentes. A közönség tehát midőn hadbavonult hozzátartozóinak sorsáról felvilágositást kiván szerezni, legcélszerübben ezt a levelező-lapot használja, amelyet bármely postahivatalnál, valamint a bélyegárusitóknál 5 fillérért kaphatja.

— **Félt a besorozástól.** Leirich József lókuti legény sorozásra indult Zircre. Zirci határban beleugrott az egyik utszéli kutba s belefulladt Megtudták halála után, hogy gyenge elméjü volt.

— **A hadikölcsön kötvényei.** A magyar hadikölcsönösszegeiről eddig csak ideiglenes elismervényeket adtak. Ezeket április hó folyamán a végleges kötvényekkel fogják kicserélni és pedig a szabadjegyzésüeket április 1-től, a zárolt jegyzésüeket április 15-től kezdve. Az elismervényeket azokban a pénzintézetekben lehet kicserélni, amelyekben az aláirások történtek. A szabad és zárolt kötvényeket 50, 100, 1000, 5000, 100.000 koronás cimletekben állitják ki, 1915. májustól esedékes kezdő szelvénnyel, összesen husz darab szelvénnyel. A zárolt kötvények 1919. november hónapig nem lesznek tárgya tőzsdei forgalomnak.

— **Borbély-segéd,** ügyes munkás, foglalkozást nyerhet **Gaál Kálmánnál** Székesfehérvárott.

— **A nagykanizsai közkórház** nagyszabásu bővitési és átalakitási terveit, amelyeket *Sándy* Gyula müegyetemi tanár készitett, a tanács már a mult nyár elején felterjesztette a belügyminiszterhez, hogy tegye meg észrevételeit és állapitsa meg az államsegély összegét. A bemutatott tervek szerint a bővitési és átalakitási munkálatok 139.081 koronába; egy uj közkórház épitése pedig 600.804 koronába kerülne. — Eddig a belügyminiszter még nem döntött, de remélhető, hogy az ügyet rövidesen dülőre juttatják.

— **Értesités sebesült és beteg katonákról.** A hadügyminiszter rendelete alapján ezentul a sebesült és beteg katonák hozzátartozóit az egészségügyi intézetek tábori levelezőlapon értesiteni tartoznak a sebesült vagy beteg állapotáról. Ha az ily értesitések a hozzátartozóktól „kézbesithetlen" jelzéssel jutnak vissza az egészségügyi osztályhoz, akkor ezeket a levelezőlapokat a központi tudósitó irodában helyezik el.

Állategészségügy.

A gazdasági munkákhoz és a fuvarozásokhoz szükséges igaerő jelentékeny megcsappanása folytán, nehogy a ragadós száj- és körömfájás miatt elrendelt zárlatok is ezen munkák és sürgős fuvarozások végzését gátolják, a földmivelésügyi m. királyi miniszter a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésről szóló rendelet egyes rendelkezéseit felfüggesztette és kivételes intézkedéseket léptetett életbe.

Igy: Ha valamely községben a ragadós száj- és körömfájás megállapittatott, az ezen betegség

miatt lezárt tehát fertőzött udvarból (tanya, major) az egészséges szarvasmarhákat igába fogva kizárólag a község határán belül még a közutak érintésével is szabad gazdasági munkák és sürgős fuvarozások végzésére felhasználni, ha a községi elöljáróság az illető gazdának igazolványt ad, amire az elöljáróság miniszteri rendelettel utasitva lett. *Ezen igazolványok díjmentesek.*

Ha azonban az állatok közutakat nem érintenek, nincsen szükség községi igazolványra.

Ragadós száj- és körömfájással *szórványosan* fertőzött község *vészmentes* udvaraiból az egészséges szarvasmarhákat a betegség megállapitását követő *8 napon belül* is szabad a község határán kivül is gazdasági munkák és fuvarozások végzésére felhasználni.

Ha azonban a betegség *járványos*, igy a vészmentes udvarokból a *község határán kivül is* szabad igazolvány nélkül a szarvasmarhákat igába felhasználni; de ha a munkát a község határán belül végzi, nem szükséges igazolvány.

Ragadós száj- és körömfájástól mentes községbeli birtokosok a fertőzött (község területén a fertőzött terület érintése nélkül mellőzhetlen gazdasági munkák végzése céljából szarvasmarhákkal közlekedhetnek, ha ezt a munka megkezdése előtt a származási és rendeltetési község elöljáróságának bejelentik.

Emlitett betegséggel fertőzött községben őrök kiállitása mellőzhető, ehelyett azonban a fertőzött udvarok, majorok stb. bejáratait *„Ragadós száj- és körömfájás"* felirásu, jól olvasható és tartós felirattal kell ellátni.

Ha valamely gazda az igás állatai között fellépett betegség miatt a sürgős gazdasági munkák elvégzésére képtelen, az esetre a hatóság a közerő kirendelése iránt az 1914. évi I. t.-c. 5 §-a illetőleg a 2800/915 eln. számu földmivelésügyi miniszteri rendelet 5 pontja értelmében gondoskodhatik.

Szemben azokkal a nagymérvü enyhitésekkel, melyeket a gazdasági munkák és sürgős fuvarozások akadálytalan ellátása érdekében a földmivelésügyi miniszter ur tett, méltán remélhető, hogy az érdekelt gazda közönség a ragadós száj- és körömfájás széthurcolásának megakadályozása érdekében minden lehetőt megtesz és az előirt intézkedéseket megtartja annyival is inkább, mert a hatóságok a miniszteri rendeletben felhivattak, hogy netán tapasztalt visszaéléseket és kihágásokat a legszigorubban torolják meg és azoktól az állatbirtokosoktól, akik a gazdasági munkák vagy fuvarozásokhoz előirt feltételeket meg nem tartják, az igazolványt vonják be és állataikat helyezzék szigoru udvarzár alá.

A háboru krónikája.

Április 4. A Kelet-Beszkidekben uj orosz erősitések következtében egyes előretolt csoportjaink kissé visszavonultak. Az uzsoki hágótól északra véresen visszaverték katonáink az orosz támadásokat. Przemysinél fölszabadult orosz csapatok már mind a kárpáti arcvonalon vannak.

A semleges országok szilárd magatartása nem tetszik az antantnak. Fenyegetődzéssel és kényszerito eszközökkel próbálja meg a semlegesek megfélemlitését.

Április 6. A Kárpátokban tovább folyik a heves harc az orosz seregekkel. A Laborc-völgyet kisérő keleti magaslatokon több állásából visszavertük az ellenséget. Az uzsoki hágótól északra ismét meghiusult az oroszok támadása. Az orosz határon, a Dnyeszter mellett nagyobb ellenséges erőt visszavertünk. Itt és a Kárpátokban két nap alatt 3420 oroszt elfogtunk és hét géppuskát zsákmányoltunk. Szövetségesünk Augusztov környékén és Mariampolnál vert vissza orosz támadásokat. A visszavert oroszokat sulyos veszteség érte.

Április 7. A kárpáti nagy harcban sikeresen szállanak szembe derék csapataink a nagy erővel támadó orosz sereggel. Tegnap a Laborc-völgytől keletre eső magaslatokon az oroszok vereséget szenvedtek. Német csapatok és a mi csapataink az oroszok több erős hadállását elfoglalták és több heves támadást visszavertek. Az oroszokat e közben nagy veszteség érte és 7570 orosz a fogságunkba került. A galiciai orosz határ közelében április 4-én lefolyt harcban két orosz zászlóaljat semmisitettek meg az ellenséges támadást visszaverő katonáink.

A franciák a Maas és a Mosel közt nagy erővel ujabb támadást kisérelnek meg. Mindenütt, ahol támadott, igy Verdun egész környékén visszaverték. A franciákat a visszavert támadásokban igen sulyos veszteség érte.

Április 8. A Laborc völgyében foglyul ejtett oroszok száma 930 emberrel növekedett. A harc a kárpáti fronton tovább folyik. Szövetségesünk Memeltől délkeletre megsemmisitett egy orosz zászlóaljat s Kalvarjától és Augusztovtól keletre visszaverte az oroszok támadását.

Április 9. A keleti Beszkidek szakaszában hetek óta tartó szivós harc a husvéti ünnepek alatt folyt csatában érte el tetőpontját.

Az oroszoknak szünet nélkül való támadását, főként a Laborc-völgynek mindkét oldalán, ahol az ellenség a Przemysl előtt felszabadult haderőinek legnagyobb részét harcba vetette, az ellenség felette jelentékeny veszteségével e napokban visszavertük. Német csapatok és a mi csapataink ellentámadásának a völgytől nyugtra és keletre elterülő magaslatokon több erős orosz állás elfoglalása volt az eredménye.

Bár a harc ezen az arcvonalon még nem ért véget, a husvéti csata sikere, amely csatában mintegy 10.000 sebesületlen fogoly és nagymennyiségü hadianyag került a kezünkre, kétségtelen.

A Laborc-völgytől keletre, az erdős hegység egyes szakaszaiban heves harc folyik. Délkelet-Galiciában helyenként ágyuharc folyik.

A franciák minden támadása nagy veszteséggel meghiusult.

IRODALOM.

* **Mária-Kongregáció.** Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. (Megjelent havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca. 25. — Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Husvét a világháboruban. — A Mária-kongregációk országos szervezése. — A kongregáció a világbékéért. — A mindennapi áldozás föltételei. — Hitvédelmi csarnok: Az ima és hatásai. — Istenhit és erkölcsi rend. — Szent Bernát élete. VI. Meier Gábor O. S. B. Forditja dr. Várkonyi Fidél S. O. Cist. — A Jézus-Szive-péntekek és a nagypéntek — A háboru és missziók. Székely Zoltán. — A Mária-tisztelők világából. — Egy kongreganista levele a táborból. H. K. zászlós. — Hirek. — Karitász. — Értesitők. — Telefon. — Irodalom.

* **Magyar Kultura.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5.-én és 20.-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20.sz.) — Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: Oroszország és az ukrainai kérdés. I. Tyszkiewicz Szaniszló. S. J. — Sociálista ábrándok. Burján Károly. Tárca: Nonni és Manni. Jón Svensson S. J. Pajzs és kard: Levélszekrény 44. A Katholikus Népszövetség, a politika és az intelligencia. Haller István. — Az első tavaszi napsugár. sz. I. Szemlék és kritikák: Könyvek. Karácsonyi János: Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban 970-től 1900-ig. Sörös Pongrác. — Dr. Lenhossék Mihály: Az ember helyzete a természetben. Hudyma Emil. — Válasz a dr. Platz Bonifác birálatát illető megjegyzésekre. Dr. Platz Bonifác — Dr. Vargha Damján: Synopsis legendarum paedicationumque ex codicibus Hungaricis ratione habita Catalogi Sanctorum Petri de Natalibus composita. Dr. Alszeghy Zsolt. — Jénáki Ferenc: Kájoni János énekeskönyve és forrásai. Dr. Alszeghy Zsolt. — Dr. Dudek János: Dogmatikai olvasmányok. Dr. Strommer Viktorin. — Szinház. Magyar Szinház. —k. Napló: Hadseregszállitók B. K. — Szabadkőmüves organizmusok fejlődése. B. K. — Rövid feljegyzések.

* **A háborus idők imakönyve.** Pázmány Péter nyomán, összeállitotta és kiadja a Szent István Társulat. A háboru nagy megpróbáltatásai közelebb viszik a hivő lelkeket Istenhez s ezt a közeledést kivánja előmozditani a Szent István Társulat fenti cim alatt kiadott könyvével, amely a lánglelkü primás: Pázmány Péter gyönyörü imáit tartalmazza, kibővitve számos aktuális imával és elmélkedéssel. A könyv tartalmából kiemeljük a következő részeket: I. rész. A mindennapi áhitat imái. II. A háborus idők imái. III. Imádságok a hadbavonultakért. IV. A harcosok imái. V. Gondolatok a háboruról. Ez a klasszikus magyarsággal irott imakönyvecske erősen érzett hiányt pótol s a maga nemében ugy olcsóságnál, mint izléses kiállitásánál fogva elsők között áll az ujabban megjelent hasonló tárgyú művek között. A könyv ára csinos vászonkötésben 1 korona, gyémántkiadás: elegáns bőrkötésben (320 lap) 2 korona. Megrendelhető a Szent István Társulat könyvkereskedésében: Budapest, IV. Kecskeméti-u. 2.

Fogászati műterem
Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurban
Wellner Gyula
régi jóhirü fogászati műterme.
Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.
Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.
A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.
Számtalan elismerő levél.
Tanitóknak kedvezmény.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** — 19

Lourdes a sajtóban.

Visszatérünk ujra Lourdesba, a világhirü bucsujáróhelyre és ott is megfigyeljük a franciát, mint a szélsőségek emberét. Ezzel a világhirü kegyhellyel érdemes foglalkoznunk és vele közelebbről megismerkednünk. Jelentőségét nem szabad a szerint megitélnünk, hogy mennyiben foglalkoznak vele ugy a honi, mint a külföldi sajtó termékei. Tudnunk kell ugyanis, hogy a sajtónak ma uralkodó iránya hallgatással mellőzi mindennemü megnyilatkozását a keresztény vallásos szellemnek. Egyszerüen nem is vesz tudomást róla, mert ha tudomást venne is, az csak a guny, rágalom és ferdités alakjában nyilatkoznék meg s igy jobb is a hallgatás, mint az esetleges ferdités. Kivételt az a kevés bel- és külföldi sajtótermék képez, mely vallásos irányánál fogva kötelességszerüleg foglalkozik vele, de amelynek éppen ezen irányánál fogva nincs is meg az az olvasó közönsége, mint a másik irányu sajtónak. Pedig még 1858-ban, mikor a lourdesi kegyhely az ott rörtént csodás jelenések hatása alatt megalakult, az egész világsajtó tudomást vett róla és a jelenések hire meghatotta az egész müvelt világot. Azóta nagyot fordult és változott a világ. A sajtónak világszerte megváltozott irányát semmi sem jelzi jobban, mint az, hogy kivált ujabban — néhány vallásos irányu sajtótermékén kivül — mélységesen hallgat róla az egész világsajtó. Hallgat annyira, hogy még a Baedekerek és Reisebücherekben is hiába keresnénk Lourdesot, hem tartják méltónak és érdemesnek ezt a fenséges kegyhelyet még arra sem, hogy legalább megemliteném és az utazó figyelmét reá felhivnák. A legjelentéktelenebb, soha senki által nem ismert helyekre is föl van hiva az utazó figyelme, de Lourdes még ezek között a helyek között sem szerepel. Annyira nem szerepel, hogy még az emlitett Baedekerek és Reisebücherek térképein sincs jelezve. Mint valami nem lévőről neni is vesznek tudomást. Semmi sem jellemzi jobban azt a forrást, melyből ezek a sajtótermékek kikerülnek, mint ez a tervszerü mellőzés és agyonhallgatás.

Pedig Lourdesot megismerni hasznos és tanulságos volna, még az olyannak is, akit nem vallásos érzése visz oda, hanem csak mint közönséges utas akarná többi közt megismerni ezt az igazán megismerésre méltó kegyhelyet.

Eltekintve a sajtó ilyetén magatartásától, ismeri Lourdesot az egész világ. Ismerik elsősorban azok, akiknek vallásos hitüknél fogva ismerniök illik. Ismeri tényleg az egész keresztény, főleg a katholikus világ. Az Európa minden országából oda zarándoklók száz-

ezrei mutatják, hogy előttük ismeretes Lourdes, hogy nekik a vallásos kegyelet által megszentelt hely Lourdes, hogy nem kiméle költséget és fáradságot a világ legtávolabbi zugaiból is felkeresik azt, és leróják vallásos kegyeletük adóját azon a szent helyen, melyhez vallásuk egyik legszebb emléke fűződik.

A tartózkodás Lourdesban.

1858-ban Lourdes még csak közönséges francia falu volt. A ma is ép állapotban lévő vár és a várhegy körül fekvő dombokon és völgyekben épült néhány egyszerű ház képezte a régi Lourdes-t. Azóta hat évtized mult el s ezen — aránylag rövid idő alatt Lourdesból élénk nagy város fejlődött, ellátva egy nagy város minden kényelmi eszközeivel.

Mihelyt a vasuton megérkezünk, mindjárt tapasztalhatjuk, hogy nem közönséges vidéki városban vagyunk. Nagyszabásu födött pályaudvara, pályaudvaron uralkodó élénkség, a pályaudvar előtt nagy tömegben várakozó omnibuszok, bérkocsik és villamoskocsik jelzik, hogy itt nagy idegen forgalom szokott lenni. A nagyszámu szállodák megbizottai sorfalat képezve fogadják az érkező utasokat és felhivják az utasok figyelmét az általuk képviselt szállodákra vagy pensiókra. A város nagy idegenforgalmát semmi sem mutatja jobban annál a sok szállodánál és pensiónál, mely hivatva van szállást és étkezést nyujtani az idegeneknek. Mondhatni, a Riviera bármelyik nagylátogatottságu üdülőhelyével versenyezhet Lourdes e tekintetben. Gondoskodva van bölcsen arról is, hogy mindenki megtalálhassa az igényeinek és vagyoni állapotának megfelelő helyet. Jól érezheti itt magát minden rendü, rangu és vagyonu idegen. Még arról is szeretettel van gondoskodva, hogy az egészen szegények, főleg ha gyógyulás céljából fáradtak el ide, megtalálják a maguk lakását és ellátását. De nemcsak ezt, hanem megkapják az utasitást és segédkezést arra, amire szükségük van vagy lesz egész itt tartózkodásuk alatt.

Dicséretére válik a város lakosságának, különösen vállalkozóinak, hogy a szállás és élelmezés terén nem árulnak el semmiféle piszkos nyerészkedési vágyat. Szeretettel és udvariassággal szolgálnak ki mindenkit olyan olcsó árért, mihez foghatót alig találhatunk valahol. Mintha ott lebegne a város fölött a keresztény méltányosság és igazságosság szelleme, amely mintegy eltöltve a bennelakók lelkét, visszatartja őket a tulzástól és a megnem engedett nyerészkedéstől. Ugy látszik, nemcsak a nagy kinálat szüli üzleti téren ezt a méltányosságot, hanem a jóakaró belátás is, mert a kinálat mellett ott van a nagy kereslet is, ami néha sokkal nagyobb magánál a kinálatnál is.

Bátran meglátogathatja Lourdes-t az olyan is, akit nem vallásos kegyelete, hanem az érdeklődés, a kiváncsiság, vagy bármi más ok és cél vezet is oda. Nem fogja érezni senki, hogy bármiféle alakban is ráerőszakolnának meggyőződése vagy szokása ellenére valamit. Még azt is megkérdezik bőjti napokon, hogy tartalmasabb vagy gyengébb ételeket óhajt-e? ami azt jelenti, megelégszik-e bőjtös étellel vagy nem. Ezt megteszik még az ugynevezett penziókban is a közös étkezés alkalmával, annál inkább módjában áll az idegennek a szállodai vagy egyéb étkezőhelyiségekben tetszése szerint válogatni az étkezés mikéntjét illetőleg.

Van gondoskodva róla, hogy társas utazások alkalmával akár százai is az utazóknak egy-egy helyen kényelmesen elhelyezhetők legyenek s ugyanott megtalálhassák jutányos áron élelmezésöket is.

Élelmezés terén Franciaországban általában olcsóság uralkodik, de talán Lourdesban még az általános olcsóságon alul is élhet az, akinek igényei a közönséges polgári igényeken fölül nem emelkednek. Hat frankért kényelmes külön szobát és teljes napi ellátást kaphatni borral együtt. Mindez olyan olcsóság, amihez foghatót nálunk hiába keresnénk bárhol is.

Hozzájárul ehhez az a hamisitatlan francia udvariasság és figyelem, mellyel az idegeneket mindenütt kezelik, ugy, hogy jó és kellemes emlékekkel kell innét távoznia mindenkinek.

Bizonyos bizalmasság és bensőség uralkodik főleg az ugynevezett pensio-helyiségekben, ahol meghatározott időben együtt étkeznek az utasok. Mintha csak egy család tagjai volnának: közös tálakból esznek és kettőnek közös bor áll rendelkezésére. A levest valamelyik idősebb hölgy vagy férfi osztja szét az egész társaság tagjai közt, akárcsak otthon a családi étkezés alkalmával.

Meghivó.

A **„Halimbai Fogyasztási Szövetkezet“** f. évi április hó 18-án délután 3 órakor fogja megtartani

rendkivüli közgyülését

a szövetkezet helyiségében, melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghivom.

A gyülés tárgyai:

1. Az igazgatói tagságba három uj tag választás.
2. A felügyelő-bizottságba hat uj tag választás.
3. Egyéb inditványok.

Ezen meghivás az üzlethelyiségben f. hó 2-tól fogva közszemlére van kitéve.

Alsóborsai Csorba György
elnök.

Eladó.

Megbetegedésemből kifolyólag egy évig használt, teljesen kifogástalan és uj, Schidmayer (Stuttgart) **pedál orgonaharmoniumot** önálló pedállal (27 nagy billentyü, pedálbillentyü C—d) eladom.

Áll nyelvszerkezetből, 424 hang, 5 oktáv C—c, 17 teljes változat, 2 manuál, 2 térd- és 2 kollektivemeltyüből.

Alsó manuál: 1 Principál 8', 3 Oktáv 4', Forte. 2 Berdun 16', 4 Undamaris 8', Forte.

Felső manuál: 5 Schalmai 8', Forte, Pedálforte, Grandjeu. 7 Viola 4', Echó 8', Pedálkopula. 6 Salicionál 8', Forte, Pedálforte 16', Maruálkopula.

Magasság 127, szélesség 150, mélység 105.

Nyomószerkezet, erőteljesen és lágyan intonál, kápolna vagy kisebb templomnak is teljesen megfelel.

A hangszer ára uj állapotban 2500 K.

Mostani ára **1900 K**, ab Piliscsaba állomás.

Bővebb felvilágositással szivesen szolgálok. A hangszer bármikor megtekinthető.

Harcsák János
cs. és kir. százados.
Piliscsaba, Északi tábor, törzsépület.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. március 21-től április 7-ig —

Születés.

Ónodi Dezső és Fejes Kornélia fia Dezső Endre r. kath. — Herceg József és Csomai Julianna leánya Julianna r. kath. — Pogasits Imre és Babai Karolina leánya Karolina r. kath. — Sokhegyi János és Koisza Anna leánya Anna r. kath. — Dornhecker Ferenc és Bakai Mária leánya Margit r. kath. — Plank Katalin leánya Katalin r. kath. — Rádóci József és Sánta Terézia leánya Róza ref. — Mecséri Lajos és Benkő Erzsébet fia Ferenc r. kath. — Nagy Ágnes fia József r. kath. — Kocsis Mária fia Balázs r. kath. — Vajda Mária fia József r. kath.

Halálozás.

Herceg Julianna 1 napos r. kath. — Süli Mihály 71 éves r. kath. — Neumann Ferenc 6 hónapos r. kath. — Dornhecker Margit 1 napos r. kath. — Plank Katalin 1 napos r. kath. — Élő Mária 2 éves r. kath. — 1914. nov. 22. Horváth József tartalékos közlegény 19-ik gyalogezredben a hazáért hősi halált halt 29 éves r. kath. — Szép Lipót 69 éves izr. — Rohács Mihály 59 éves r. kath. — Pap Jánosné Vingelmann Erzsébet 55 éves r. kath. — Özv. Galambos Józsefné Márki Mária 64 éves r. kath. — Horváth Anna 2 hónapos r. kath. — Polfák Lajos 11 hónapos r. kath. — Lintinger Máté 77 éves r. kath.

Házasság.

Az elmult héten nem köttetett.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad **tüz-, jég-, betörési, baleset, szavatossági, élet- és járadék-biztositásokat.**

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztositó intézet; — biztositéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s igy minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyujtják.

Irodai helyiség: **Szabadi-utca 3. sz.** földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé

Városi állomás	*Honvédlaktanya*
Reggel 4 ó 24 p	4 ó 29 p
Délelőtt 9 „ 44 „	9 „ 48 „
Délután 4 „ 57 „	5 „ 01 „
Délután 2 „ 06 „	2 „ 11 „

Czelldömölk felé

Városi állomás	*Jutas*
Délelőtt 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 „ 47 „	3 „ 36 „

Székesfehérvár felé

Városi állomás	*Jutas*
Reggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 „ 27 „
Délután 4 „ 08 „	4 „ 38 „

Győr felé

Városi állomás	*Jutas*
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Délelőtt 10 ó 10 p	11 „ — „

Dombóvár felé

Városi állomás	*Jutas*
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délután 2 „ 47 „	3 „ 45 „

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől

Honvédlaktanya	*Városi állomás*
Reggel 7 ó — p	7 ó 04 p
Délután 4 „ 03 „	4 „ 07 „
Délután 12 „ 56 „	1 „ — „
Délután 7 „ 41 „	7 „ 46 „

Celldömölk felől

Jutas	*Városi állomás*
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 „ 25 „	4 „ 55 „

Székesfehérvár felől

Jutas	*Városi állomás*
Délelőtt 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délután 3 „ 28 „	4 ó 55 p
Este 10 „ 32 „	10 „ 53 „

Győr felől

Jutas	*Városi állomás*
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 „ 22 „	3 „ 55 „

Dombóvár felől

Jutas	*Városi állomás*
Délelőtt 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 „ 41 „	10 „ 53 „

Ki tudja meddig tart a háboru?
Éppen azért
mindenkinek érdeke
hogy
cikkeit
ott szerezze be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérneműeket és férfi ingeket, lábravalókat legcélszerűbb
Rádynál venni,
ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Divatos retikülökből és pénztárcákból
állandóan
szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégíteni.
Rádi István és Tsa
Veszprém.

HIRDETÉSEK
felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészitő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Bakos Kálmán
füszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.
ásványvíz nagy raktára!
Ajánlom **friss töltésü ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.**
Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:
a szt. Lukács Kristály víznek,
rendkivül kedvelt szénsavas borviz eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit.	1 6/10 lit.	1 lit.	1/2 lit.
64 fill.	56 fill.	48 fill.	30 fill.

Főraktára: **Salvator lith** savanyúvíznek, **Mohai Ágnes, Giesshübli, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblaui, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli** stb. stb. vizeknek.
KESERŰVIZEK.
A vizeket vidékre szállitva a csomagolás önköltségen lesz felszámitva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételadóknak előnyár.
Az összes füszer-, csemege- ásványviz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT
ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghivók, eljegyzési és esketési tudositások; számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle
HIVATALOS NYOMTATVÁNYT
melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tetszészerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.